

Dels municipis al Parlament, hipòtesis per al postpujolisme

Els resultats del 25 de maig a Catalunya han esdevingut una mena de test per a mesurar forces entre els partits catalans, amb vista a les eleccions al Parlament de Catalunya. Així doncs, projectar els resultats de les municipals al Parlament pot ser un exercici que apunti algunes pistes cap a on podrà anar la política catalana després de Jordi Pujol.

Qui les plantejava com unes primàries, ara dissimula. I qui no s'atreveia ni a demanar l'hora, recorda que eren una mena de primàries. Les dues formacions majoritàries catalanes, CiU i PSC, s'han trobat amb uns resultats inesperats: ni guanyaven els uns, ni perdien els altres. I la diversitat del mapa polític català es reforçava. Així, després dels resultats del 25 de maig, la distància entre els dos partits majoritaris i la tercera formació política s'ha retallat. Alhora, ha canviat la titularitat del tercer lloc en la política catalana: ERC ha depassat, en nombre de vots i regidors, un PP que no ha punxat davant les diverses mobilitzacions en contra de la guerra a l'Iraq, el Pla Hidrològic, el desastre del Prestige o d'altres fronts que han obert les polítiques autoritàries del cap de l'executiu espanyol, José María Aznar. I ICV ha refet el seu espai polític, de manera que tanca la crisi que va patir durant el darrer cicle electoral, amb l'escissió d'EUiA.

Per tant, després dels comicis municipals ha augmentat encara més l'expectació per a les properes eleccions al Parlament de Catalunya. A la incertesa de ser les primeres sense Jordi Pujol com a candidat, ara s'hi afegeixen els resultats del 25 de maig. D'aquesta manera, el relleu al capdavant del Govern català es produirà en un context polític més divers que no semblava *a priori*.

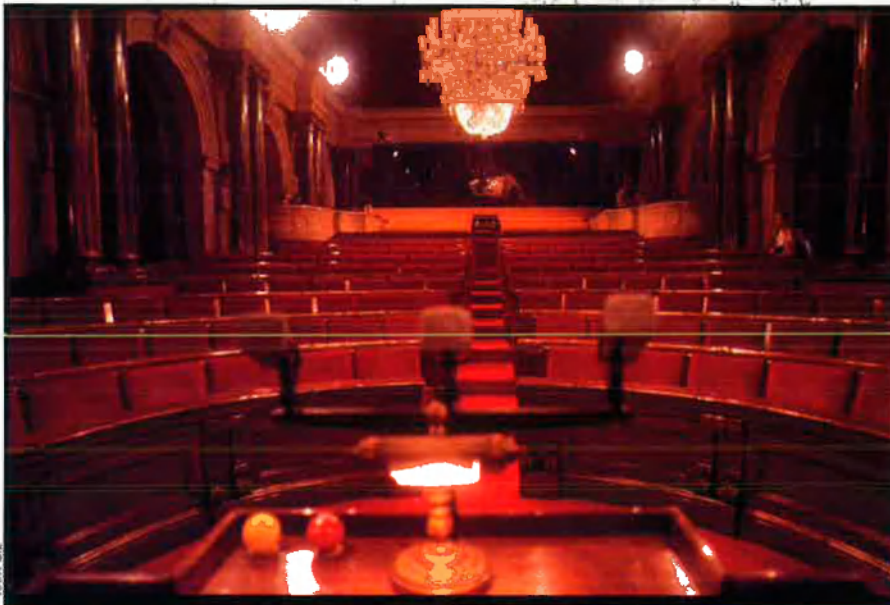
Els sondejos no van detectar la magnitud dels canvis que es van produir en el mapa polític municipal català el passat

25 de maig. S'augurava una estabilitat relativa amb una tendència lleugera a l'alça d'ERC, una certa recomposició d'ICV i la recuperació del PP. Però en cap cas es va preveure el retrocés electoral del PSC, especialment en aquelles ciutats on governava amb majories absolutes o àmplies majories relatives. Els resultats de les municipals a Catalunya també evidencien la tendència lleugera, però gradual, a la baixa de CiU, tot i que no ha patit el daltabaix electoral que auguraven alguns sondejos.

D'aquesta manera, a pocs mesos de les eleccions al Parlament de Catalunya, els resultats electorals del 25 de maig s'han convertit, es vulgui o no, en una radiografia d'un electorat que és més divers del que fins ara havien esperat les mateixes forces polítiques i els mitjans de comunicació.

Per tant, és inevitable analitzar els resultats electorals municipals, per mirar d'entendre cap a on va la política catalana.

La projecció. Per entendre la magnitud dels canvis de fons que s'han produït en el panorama polític del Principat de Catalunya, pot ser útil fer una projecció dels resultats municipals del 25 de maig en uns hipotètics comicis autonòmics. És evident que els comportaments electorals entre uns comicis locals i uns d'autonòmics segueixen dinàmiques molt diferents. La mateixa participació és habitualment més baixa en les eleccions al Parlament que en les muni-

RAMA GIL

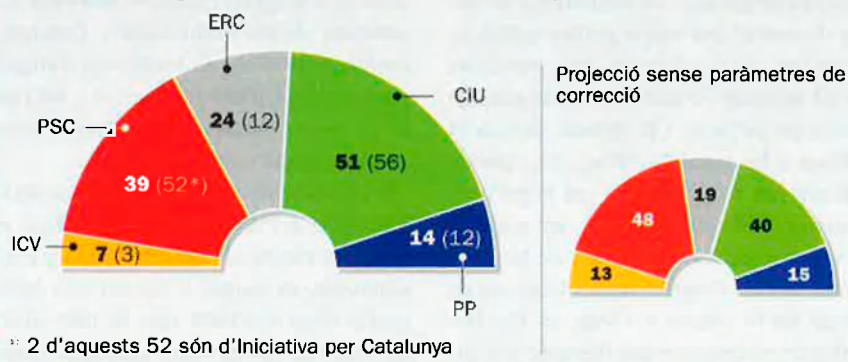
El Parlament de Catalunya renovarà la seva composició aquesta tardor. Al final de l'era Pujol s'ha afegit ara un altre al·licient: el resultat de les eleccions municipals. Tot està més obert.

Parlament de Catalunya

Escons

Projecció dels vots de les eleccions municipals del passat 25 de maig

Entre parèntesis, resultat de 1999
Majoria absoluta a partir de 68 escons

CiU: Convergència i Unió
ERC: Esquerra Republicana de Catalunya
ICV: Iniciativa per Catalunya - Verds

PR Partit Popular
PSC: Partit Socialista de Catalunya

cipals. De la mateixa manera, per exemple, també és cert que normalment els partits nacionalistes obtenen un percentatge de vot més alt en les eleccions al Parlament que en les locals. I a l'inrevés, els partits estatals o amb referents estatals obtenen un més bon percentatge de vot en les eleccions municipals. Per tot això, hem considerat interessant fer una projecció de resultats aplicant un percentatge de correcció a cada formació política (diferent a cada circumscripció electoral).

Se n'ha extret un percentatge mitjà de les variacions del vot que cada formació

experimenta entre les eleccions municipals i les autonòmiques del 1995, així com en les del 1999. De manera que, en aplicar-ho als resultats del 25 de maig, aconseguim una xifra de vots que recull el canvi de vot mitjà que experimenta cadascuna de les formacions entre les eleccions locals i les del Parlament en els dos darrers cicles electorals.

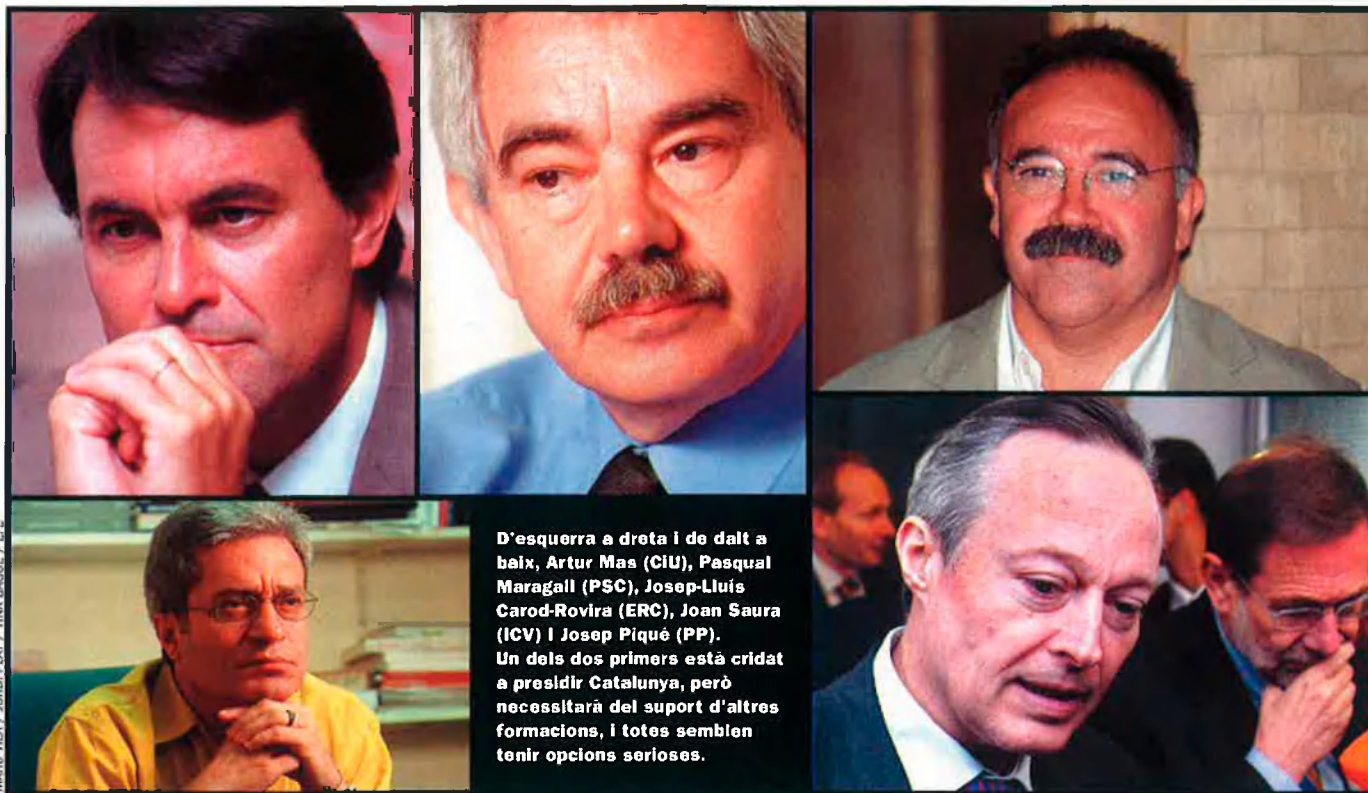
Com és obvi, el comportament electoral no respon estrictament a càlculs matemàtics. Per tant, els resultats obtinguts no poden ser considerats com a hipòtesis veritables de treball. De tota manera, sí que serveixen per a exagerar tendències

i, per tant, per a detectar possibles moviments electorals de fons que poden fer variar molt el mapa polític català a l'inici del postpujolisme.

Observacions generals. Tal com s'esperava, si el punt de partida són les últimes eleccions municipals, els resultats globals de la projecció han exagerat les tendències que es van apuntar ja el 25 de maig. D'aquesta manera, és destacable l'increment de representació que obtindria ERC en unes eleccions autonòmiques. Els èxits dels darrers comicis locals, en els quals va doblar pràcticament el nombre de representants i de vots, es veuen amplificats al Parlament de Catalunya per la tendència habitual que ERC té a aconseguir més bons percentatges de vot en les eleccions autonòmiques que en les municipals. Així, dels 12 diputats que té la formació republicana actualment, la projecció corregida li n'atorga 24. Val a dir que, sense aplicar cap paràmetre de correcció del vot, la projecció dels resultats de les municipals al Parlament li atribuiria 19 diputats (vegeu gràfica de la projecció sense percentatge de correcció).

De manera semblant, però a la inversa que ERC, la sotragada que va patir el PSC també queda amplificada, ja que tradicionalment la formació socialista sempre ha obtingut uns percentatges de vot més baixos en les eleccions al Parlament que en les municipals. D'aquesta manera, la lleugera disminució de suport global al Principat significa que en la projecció de vot municipal al Parlament el PSC passaria dels actuals 52 diputats (2 dels quals d'ICV, per l'acord de coalició electoral a Tarragona, Lleida i Girona, en les eleccions autonòmiques passades) a 39. Aquest nombre significa que els socialistes obtindrien un grup parlamentari similar al del 1992, quan l'integraven 40 diputats. Aquesta disminució important del nombre d'escons del PSC seria inferior en cas que la projecció es fes directa, sense correcció, de manera que aconseguiria 48 diputats.

Pel que fa a CiU, la projecció també reflecteix una tendència a la baixa. Així, dels 56 diputats actuals, amb la projecció corregida del vot de les eleccions municipals obtindria 5 escons menys.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix, Artur Mas (CiU), Pasqual Maragall (PSC), Josep-Lluís Carod-Rovira (ERC), Joan Saura (ICV) i Josep Piqué (PP). Un dels dos primers està cridat a presidir Catalunya, però necessitarà del suport d'altres formacions, i totes semblen tenir opcions serioses.

Cal observar que la pèrdua de diputats està matisada pel fet que la projecció de CiU és a l'alça, ja que, habitualment, la federació obté més bons resultats en les eleccions al Parlament que en les municipals. Per tant, la baixada d'aquesta formació resulta molt més contundent si la projecció es fa directament, sense cap paràmetre de correcció, de manera que només n'obté 40.

El PP recull la tendència a l'alça en la projecció. Així, passaria de tenir 12 a 14 diputats. Val a dir que la projecció no varia gaire si es fa sense paràmetres de correcció (sense n'obté 15). Això és perquè la formació conservadora espanyola té un suport electoral similar en les eleccions municipals i autonòmiques.

Finalment ICV també reflecteix la recuperació que va experimentar el 25 de maig, tot i que en menor mesura, atès que la formació ecosocialista obté millors percentatges de vot en les eleccions locals que en les autonòmiques. Així, ICV passaria dels 5 diputats actuals -2 dels quals obtinguts amb la coalició amb el PSC del 1999- a 7, si la projecció es fa amb paràmetres correctius, o a 13 dí-

putats, si es fa directament del nombre de vots obtinguts en els darrers comicis locals.

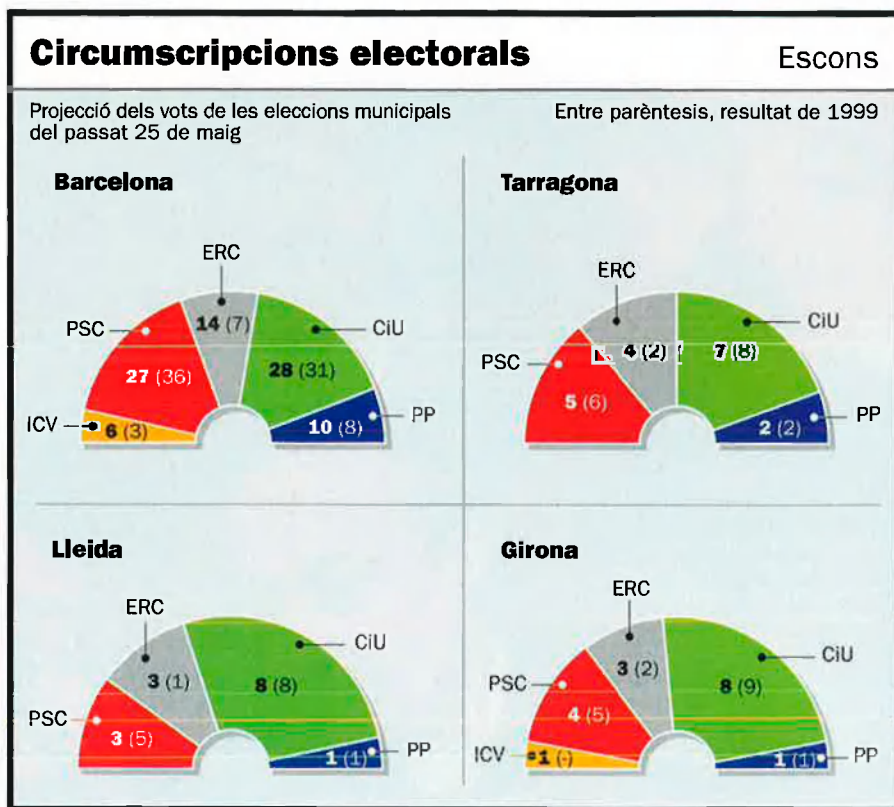
Barcelona, la que més canviaria.

La circumscripció electoral de Barcelona és la que viuria uns canvis més espectaculars. El PSC baixaria dels 36 diputats actuals a 27; CiU de 31 a 28; ERC doblaria els seus 7 diputats i n'obté 14; el PP n'aconseguiria 2 més, fins arribar a 10; i Iniciativa també doblaria, fins als 6 escons. Aquests resultats marquen els globals de manera determinant, atès que la circumscripció de Barcelona té 85 dels 135 diputats del Parlament.

En l'observació d'aquestes dades cal matisar la baixada del PSC. En aquest cas, els resultats menys bons dels socialistes catalans en les municipals es van produir a Barcelona i la seva àrea metropolitana. És a dir, que aquest descens en la circumscripció electoral de Barcelona recull i amplifica -habitualment obté uns resultats menys bons en les autonòmiques que en les municipals- la major part del descens electoral que el PSC va patir el 25 de maig, que es va produir especialment en molts dels municipis on governa des de fa anys.

També cal apuntar, pel que fa a l'important descens que segons la projecció patiria el PSC, que en les eleccions al Parlament del 1999, el PSC, de la mà de Pasqual Maragall, va aconseguir trencar la dinàmica que ha tingut sempre i va aconseguir un percentatge de vot més alt que el de les municipals del mateix any, amb una diferència favorable de prop de 110.000 vots a la circumscripció de Barcelona. I en aquest cas, és la diferència entre les municipals i les autonòmiques del 1995 la que fa baixar la projecció dels socialistes (llavors va ser de més de 240.000 vots menys en les autonòmiques). Per tant, la variable que cal observar serà la capacitat del candidat del PSC, Pasqual Maragall, per a mantenir la inèrcia que va aconseguir en els comicis del 1999.

D'altra banda, un altre canvi que presenta la projecció del vot local al Parlament és l'increment espectacular d'ERC, que passaria a doblar el nombre de diputats en aquesta circumscripció. Després de CiU, els republicans són els que més milloren els seus percentatges de vot en les eleccions autonòmiques. Així, si la baixada del PSC s'amplifica en la projecció, els bons resultats acon-

seguits per ERC es veuen també exagerats. De la mateixa manera passa amb ICV, tot i que el seu creixement municipal es veu frenat pel fet que la correcció en aquest cas és a la baixa, si considerem que aquesta formació sempre perd suport electoral en els comicis autonòmics respecte dels locals.

Finalment, el PP manté la seva tendència a reforçar el seu espai. La projecció dels vots d'aquesta formació no es veu gaire modificada, atès que el comportament electoral dels populars és força semblant entre les eleccions municipals i les autonòmiques. De fet, la seva punta de vot es produeix en les eleccions espanyoles.

La resta de circumscripcions. El comportament a les altres circumscripcions electorals, o sigui, Tarragona, Lleida i Girona, és bastant similar. El PSC té una lleugera tendència a la baixa. Cal recordar, de nou, la coalició electoral amb ICV en aquestes circumscripcions. Per tant, fins a cert punt, és lògic un retrocés electoral dels socialistes, i més si s'acompanya d'una recuperació de l'espai polític que tenia ICV. De tota mane-

ra, la pujada d'ICV podria ser insuficient per a esmorteir la baixada del PSC a Tarragona i Lleida, on els ecosocialistes no obtindrien cap diputat. En canvi, però, sí que aconseguirien escó a Girona.

El PP mantindria els representants que té actualment a les tres demarcacions: dos a Tarragona, un a Girona i un altre a Lleida. Però, en canvi, de nou, ERC és la formació política que experimenta un creixement més gran. Així, esgarraparia dos escons al PSC a Lleida, un altre als socialistes i a CiU a Tarragona, i n'aconseguiria un més a Girona. De manera que CiU només mantindria la mateixa representació a la circumscripció de Lleida, amb 8 escons.

Per tant, fora de la demarcació de Barcelona es reproduiria la tendència a la baixa, tot i que més moderada, dels dos partits majoritaris del Principat, PSC i CiU, a favor, principalment, d'ERC, i a Girona, també d'Iniciativa.

Per la seva banda, el PP veuria establitzats els seus resultats. Per tant, si es reproduïx un comportament similar al de les eleccions municipals, mantindria la mateixa representació, dos a Tarragona, i un a Girona i a Lleida.

Els carismes personals. Com dèiem anteriorment, els resultats electorals no es poden explicar de manera matemàtica i, per tant, la projecció és només una fórmula que ens permet fer una aproximació a la realitat. Però és evident que hi ha una sèrie d'elements que seran els que definiran veritablement el comportament electoral. Així doncs, caldrà veure si la diferència de carisma entre Jordi Pujol i Artur Mas serà un element més que accentuarà la tendència a la baixa que CiU pateix des de fa temps o, si, al contrari, l'ajustada pugna amb el PSC motivarà part de l'electorat de la federació catalanista. També caldrà veure si Pasqual Maragall pot mantenir la inèrcia de vot que va aconseguir el 1999, quan es va presentar per primera vegada, amb el lema electoral del "canvi". Ara, haurà de reforçar les seves estratègies per intentar recuperar la fuga de vots que ha patit la seva formació en les municipals.

Per la seva banda, les formacions "petites" ara ho són una mica menys. I caldrà veure si els resultats electorals són un canvi de fons o un toc d'alerta a les forces majoritàries. Especialment, serà important veure si Joan Saura, candidat d'ICV, aconsegueix fidelitzar el vot ecosocialista de les municipals, o en comptes d'això, part del seu electorat opta per votar Maragall com a alternativa a CiU.

ERC ha aconseguit un creixement important en els darrers comicis municipals. En les properes eleccions catalanes se sabrà si la formació republicana encara té camp per córrer o si ja es va acostant als seus millors resultats electorals possibles.

Sembla clar que el PP ha aconseguit establitzar a l'alta la seva situació a Catalunya, sense arribar a fer cap salt significatiu.

De moment, si més no amb les projeccions dels resultats electorals a la mà, les majories absolutes semblen gairebé impossibles. I sembla clar que la reducció de la distància entre les dues formacions, fins ara hegemòniques, i la resta, obre més que mai un ventall inacabable de possibles pactes postelectorals. I pràcticament cap és descartable.

Enric Rimbau